

Provincie Fryslân
T.a.v. de heer H. Vries

Datum 18 oktober 2022
Kenmerk PFR-NOKWQ
Projectnr. 22056
Betreft **Nader onderzoek Wet natuurbescherming –
Ontwikkeling Kruispunt Wyldpaed Quatrebras**

BUREAU FAUNAX B.V.

Tijnjedyk 89
8936 AC Leeuwarden
+316 83 77 25 48
info@faunax.nl
www.faunax.nl

Geachte heer Vries,

Op 2 maart 2022 hebben we het verzoek gekregen om ecologisch nader onderzoek uit te voeren naar de aanwezigheid van jaarrond beschermde nestplaatsen van huismus, gierzwaluw en kerkuil en verblijfplaatsen van vleermuizen in het plangebied Rijksstraatweg 4 te Jistrum (aan het kruispunt Wyldpaed Quatrebras). Dit nader onderzoek is uitgevoerd conform de systematiek van het Vleermuisprotocol 2021 en de inventarisatieprotocollen van BIJ12. Middels deze briefnotitie wil ik u graag op de hoogte brengen van de resultaten van dit onderzoek.

Tijdens het nader onderzoek zijn geen jaarrond beschermde nestplaatsen van huismus, gierzwaluw of kerkuil en geen verblijfplaatsen van vleermuizen aangetroffen. Negatieve effecten van de voorgenomen werkzaamheden op bovengenoemde soortgroepen kunnen daarom worden uitgesloten. Voor de voortgang van het project betekent dit, dat er vanuit de Wet natuurbescherming (Wnb) geen vervolgstappen (ontheffingsaanvraag) nodig zijn. Met inachtneming van de randvoorwaarden benoemd in de ecologische quickscan (werken buiten het broedseizoen en het naleven zorgplicht, zie rapport 21189), kunnen de werkzaamheden doorgang vinden. Ik hoop u zo voldoende te hebben geïnformeerd. U kunt uiteraard altijd met vragen bij ons terecht.

Met vriendelijke groet,

Angela Wieringa

Bureau FaunaX B.V.

**© Bureau FaunaX B.V. Gebruik en overname van gegevens alleen toegestaan met volledige bronvermelding:
Bureau FaunaX B.V. (2022). Briefrapportage nader onderzoek Wet natuurbescherming – Provincie Fryslân –
Ontwikkeling Kruispunt Wyldpaed Quatrebras. Rapport 22056, Bureau FaunaX B.V., Leeuwarden.**

Disclaimer: In deze rapportage worden de resultaten van een onafhankelijk onderzoek behandeld. Bureau FaunaX B.V. heeft een adviserende rol en spreekt zich niet uit over de wenselijkheid van het plan waarop dit onderzoek betrekking heeft. Dit onderzoek is zo zorgvuldig en nauwkeurig mogelijk uitgevoerd. Het voorkomen van beschermde soorten is echter onvoorspelbaar. Aan dit rapport kunnen geen rechten worden ontleend. Wanneer deze rapportage, op wat voor manier dan ook, wordt aangepast en/of aangevuld door een partij anders dan Bureau FaunaX B.V., verliest deze rapportage zijn validiteit en geldigheid. Gegevens die afkomstig zijn uit de NDFF (Nationale Databank Flora en Fauna) mogen niet zonder toestemming van BIJ12 worden verstrekt aan derden of op enige andere wijze openbaar gemaakt worden. Op dit onderzoek zijn onze algemene voorwaarden van toepassing, zoals gedeponeerd bij de Kamer van Koophandel te Leeuwarden.

Methodiek

Huismus

Het onderzoek naar de aanwezigheid van nestplaatsen van de huismus is uitgevoerd conform de onderzoeksmethoden van het Kennisdocument Huismus (BIJ12, 2022). Dit onderzoek heeft plaatsgevonden aan de hand van twee veldbezoeken (tabel 1) in de periode 1 april – 15 mei met een tussenliggende periode van minimaal tien dagen. De veldbezoeken zijn afgelegd onder goede weersomstandigheden, zonder regen, harde wind en/of te koude temperaturen. De volgende waarnemingen van territoriale of nest-indicerende huismussen hebben gediend als criteria voor het vaststellen van de aanwezigheid van verblijfplaatsen:

- De aanwezigheid van een territoriaal (zingend) mannetje op een goed zichtbare locatie als bijvoorbeeld een dakgoot of schoorsteen, dan wel de aanwezigheid van een paartje met balts, paring of ander gedrag dat wijst op de aanwezigheid van een nestplaats. Aan de hand van dergelijke waarnemingen kan worden aangetoond dat er in de directe nabijheid een nest aanwezig is, maar zal de exacte locatie hiervan vaak niet bekend zijn.
- Een nest-indicatieve waarneming: het nest zelf is vaak niet zichtbaar, wel kan een nestlocatie worden afgeleid aan de hand van een bezoek van een oudervogel aan de waarschijnlijke nestlocatie, de aanwezigheid van vogels met nestmateriaal, in- of uitvliegende vogels met voedsel of ontlastingspakketjes, hoorbaar bedelende jongen vanuit de nestlocatie.

Tabel 1. Details nader onderzoek verblijfplaatsen huismus.

Ronde	Datum	Weersomstandigheden
1	20-4-2022	10:00 - 11:15 uur
2	5-5-2022	14:00 - 15:00 uur

Gierzwaluw

Het onderzoek naar de aanwezigheid van nestplaatsen van gierzwaluwen is uitgevoerd conform het inventarisatieprotocol van het Netwerk Groene Bureaus (BIJ12, 2017). Het onderzoek heeft bestaan uit een territoriumkartering in de periode tussen 1 juni (voor deze datum zijn nog niet alle broedvogels aanwezig) en 15 juli. In deze periode zijn in het plangebied drie onderzoek rondes (tabel 2) uitgevoerd, met een tussenliggende periode van minimaal tien dagen. Minimaal één van de onderzoek rondes is uitgevoerd tussen 20 juni en 7 juli, wanneer de kans op de aanwezigheid van jongen het grootst is. De veldbezoeken vonden steeds tegen zonsondergang plaats (over het algemeen tussen circa 21:00 en 22:30 uur), wanneer de kans op het invliegen van vogels het grootst is en zoveel mogelijk onder gunstige weersomstandigheden, bij droog weer en met weinig wind. Een telling bij langdurig koud en nat weer is zinloos: de broedvogels zijn dan elders of zitten stil op het nest.

Bij de onderzoeksrondes is gelet op gedrag dat indicierend is voor broedende vogels, zoals door het plangebied vliegende groepjes gierende dieren met vluchten op dakgoot-, nok- en huishoogte en (vooral) bezoeken aan de waarschijnlijke nestplaats door invliegende dieren. Bij het observeren van deze laatste groep is rekening gehouden met de aanwezigheid van *bouncers*, niet-broedende vogels die roepend op een potentiële nestplaats aanvliegen en even hiervoor blijven hangen of deze kort aantikken zonder naar binnen te vliegen. In het geval van de aanwezigheid van een bezette nestlocatie roept dit vaak een reactie op van de aanwezige broedvogel(s), derhalve vormt dit gedrag van *bouncers* een goede manier om verblijfplaatsen op te sporen. Naast de aanwezigheid van gierzwaluwen is ook gelet op de aanwezigheid (van sporen) van andere beschermde diersoorten, zoals *kerkuil*.

Tabel 2. Details veldbezoeken gierzwaluw.

Ronde	Datum	Begin- en eindtijd	Weersomstandigheden
1	7-6-2022	21:00 – 22:30 uur	13°C, 3 BFT W, Half bewolkt
2	20-6-2022	21:00 – 22:30 uur	13°C, 3 BFT N, Half bewolkt
3	4-7-2022	21:00 – 22:30 uur	17°C, 3 BFT W, Half bewolkt

Kerkuil

Het onderzoek naar de aanwezigheid van vaste rust- en verblijfplaatsen van kerkuil is uitgevoerd conform de onderzoeksmethoden van het Kennisdocument BIJ12 Kerkuil. Het onderzoek betrof een interne inspectie van de toegankelijke bebouwing binnen het plangebied tijdens het broedseizoen van de kerkuil. Daarbij is gelet op indicaties van aanwezigheid zoals sporen, braakballen en zichtwaarnemingen. Daarnaast is er tijdens de veldbezoeken voor gierzwaluw en vleermuizen gelet op waarnemingen van de soort. Tijdens de veldbezoeken is gebruik gemaakt van een lichtsterke zaklamp en verrekijker.

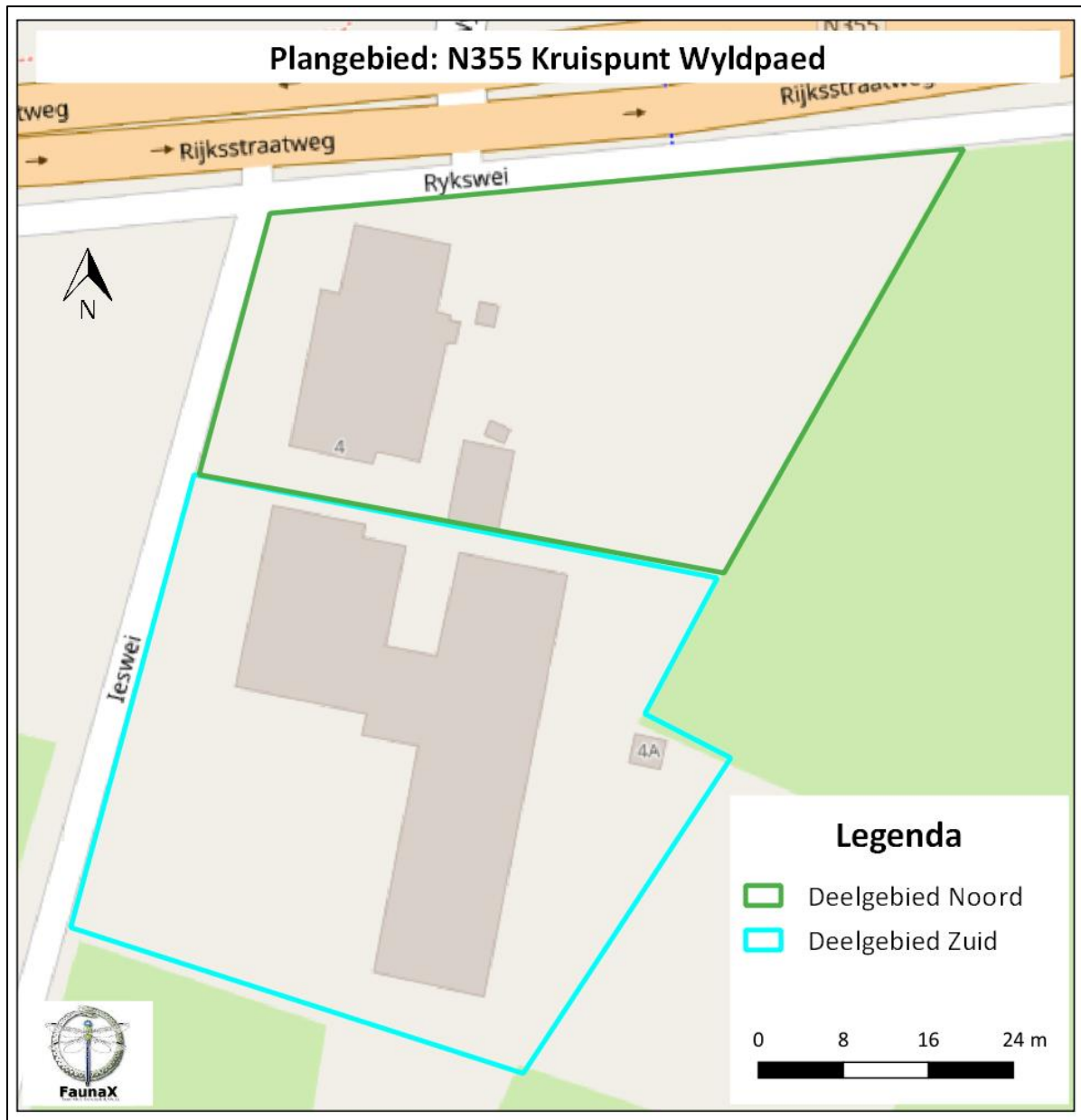
Vleermuizen

Het onderzoek naar vleermuizen heeft bestaan uit een onderzoek naar de aanwezigheid van paar- en kraamverblijfplaatsen en is uitgevoerd conform het Vleermuisprotocol 2021 (Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus & Zoogdiervereniging, 2021). In totaal heeft dit onderzoek bestaan uit drie onderzoeksronden tijdens de kraamperiode (15 mei – 15 juli, met minimaal 10 dagen tussen de bezoeken, waarvan minimaal één een ochtendbezoek) en twee onderzoeksronden tijdens de paarperiode (15 augustus – 1 oktober, met minimaal 10 dagen tussen de bezoeken) (tabel 3-4). Hierbij is naast de aanwezigheid van vleermuizen ook gelet op de aanwezigheid van sporen van andere beschermde diersoorten, zoals *kerkuil*.

Het plangebied is voor het vleermuizenonderzoek opgedeeld in twee deelgebieden om het onderzoek overzichtelijk en zorgvuldig uit te kunnen voeren. Deelgebied 1 betrof de noordkant van het plangebied inclusief boomholte en deelgebied 2 betrof de zuidkant van het plangebied (figuur 2.1).

Afhankelijk van de soort verblijven vleermuizen in bomen (zoals rosse vleermuis, watervleermuis, bosvleermuis en franjestaart), in gebouwen (gewone dwergvleermuis, laatvlieger, meervleermuis) of zowel in bomen en gebouwen (ruige dwergvleermuis, grootoorvleermuis en baardvleermuis). De meeste soorten maken gebruik van een netwerk van verblijfplaatsen.

Het onderzoek heeft zich gericht op die soorten waarvan mag worden aangenomen dat ze in gebouwen en bomen (kunnen) verblijven. Alle ronden zijn onder gunstige weersomstandigheden uitgevoerd. Voor de determinatie van vleermuizen is gebruik gemaakt van een batdetector van het type D240X Pettersson met opnameapparatuur met zowel heterodyne als vertraagde opnamemogelijkheden. De sonargeluiden zijn geanalyseerd met gespecialiseerde software (programma 'Batsound'). Daarnaast is er gebruik gemaakt van een verrekijker en een lichtsterke zaklamp.

Figuur 2.1. Overzicht plangebied en verdeling deelgebieden omtrent het vleermuisonderzoek.

Tabel 3. Details veldbezoeken vleermuizen deelgebied noord.

Ronde	Datum	Begin- en eindtijd	Zon op/onder	Weersomstandigheden
Kraam 1	31-5-2022	21:51 – 23:51 uur	21:51 uur	11°C, 2 BFT O, Half bewolkt
Kraam 2	15-6-2022	22:04 – 0:04 uur	22:04 uur	16°C, 3 BFT NO, Half bewolkt
Kraam 3	6-7-2022	3:17 – 5:17 uur	5:17 uur	12°C, 2 BFT NW, Half bewolkt
Paar 1	20-8-2022	20:54 – 23:54 uur	20:54 uur	13°C, 3 BFT W, Half bewolkt
Paar 2	6-9-2022	20:14 – 23:14 uur	20:14 uur	21°C, 2 BFT N, Bewolkt

Tabel 4. Details veldbezoeken vleermuizen deelgebied zuid.

Ronde	Datum	Begin- en eindtijd	Zon op/onder	Weersomstandigheden
Kraam 1	7-6-2022	21:58 – 23:58 uur	21:58 uur	13°C, 3 BFT W, Half bewolkt
Kraam 2	20-6-2022	22:06 – 0:06 uur	22:06 uur	13°C, 3 BFT N, Half bewolkt
Kraam 3	8-7-2022	3:19 – 5:19 uur	5:19 uur	13°C, 3 BFT NW, Half bewolkt
Paar 1	21-8-2022	20:52 – 23:53 uur	20:52 uur	13°C, 3 BFT W, Half bewolkt
Paar 2	7-9-2022	20:11 – 23:11 uur	20:11 uur	19°C, 1 BFT NO, Half bewolkt

Resultaten

Tijdens het huismusonderzoek zijn geen nestplaatsen van huismus binnen het plangebied aangetroffen. Er zijn aan de overzijde van de N355 wel huismussen in de hagen waargenomen. Verder is bij de naastgelegen woning een territoriaal mannetje aangetroffen, deze woning valt echter buiten de invloedssfeer van de werkzaamheden.

Tijdens het gierzwaluwonderzoek zijn geen gierzwaluwen nestplaatsen aangetroffen binnen het plangebied. De enige waarnemingen van gierzwaluwen waren hoog overvliegende gierzwaluwen zonder binding met het plangebied.

Tijdens de interne inspectie zijn geen aanwijzingen aangetroffen van aanwezigheid van kerkuil. Ook tijdens de overige veldbezoeken zijn geen waarnemingen van kerkuil gedaan. Er is geen vaste rust- en verblijfplaats van kerkuil binnen het plangebied aanwezig.

Ten tijde van de bezoeken voor het vleermuizenonderzoek zijn geen verblijfplaatsen van vleermuizen binnen het plangebied aangetroffen. Er zijn tijdens de bezoeken voornamelijk foeragerende gewone dwergvleermuizen en langs vliegende ruige dwergvleermuis, laatvlieger en rosse vleermuis waargenomen zonder verdere binding met het plangebied. Tijdens de paarronden is een sociaal roepende gewone dwergvleermuis waargenomen bij de naastgelegen woning, wat duidt op een paarverblijfplaats. Ook zijn er uitvliegende laatvliegers waargenomen, waarschijnlijk ook vanuit de naastgelegen woning. Echter valt deze woning buiten het plangebied en de invloedssfeer van de werkzaamheden. De boom met holte (zie quickscan) was tijdens het onderzoek nergens te bekennen.

Tijdens het nader onderzoek naar huismus zijn meerdere broedende vogelsoorten aangetroffen binnen het plangebied, waaronder spreeuw, merel, koolmees en heggenmus. Nesten van deze soorten zijn alleen tijdens het broedseizoen in het geval van een actief broedsel beschermd.

Vervolgstappen

Op grond van het uitgevoerde nader onderzoek kan de aanwezigheid van jaarrond beschermde nestplaatsen van huismus, gierzwaluw en kerkuil en verblijfplaatsen van vleermuizen binnen het plangebied Rijksstraatweg 4 te Jistrum (aan het kruispunt Wyldpaed Quatrebras) worden uitgesloten. Nadere vervolgstappen (ontheffingsaanvraag) zijn niet van toepassing. Het verdient de opmerking dat er wel rekening gehouden dient te worden met de zorgplicht en de broedperiode van vogels, waaronder spreeuw, merel, koolmees en heggenmus, waarvan de nesten geen jaarronde bescherming genieten maar wel beschermd zijn tijdens deze periode, zoals benoemd in rapport 21189. Afhankelijk van de soort en meteorologische omstandigheden loopt de broedperiode van 15 maart tot 15 juli. Sommige soorten kunnen echter eerder of het jaar broeden. Een broedgeval is altijd beschermd. Wanneer hier rekening mee gehouden wordt kunnen de werkzaamheden vanuit de natuurwetgeving gezien doorgang vinden.

- De aanwezigheid van jaarrond beschermde nestplaatsen van huismus, gierzwaluw en kerkuil en verblijfplaatsen van vleermuizen binnen het plangebied kan op basis van het uitgevoerde nader onderzoek worden uitgesloten. Er hoeft geen ontheffing aan de Wet natuurbescherming te worden aangevraagd.
- Uitvoering buiten de broedperiode: Tijdens de uitvoering van de voorgenomen werkzaamheden dient rekening gehouden te worden met de zorgplicht en de broedperiode van vogels waarvan de nesten geen jaarronde bescherming genieten, maar wel beschermd zijn tijdens deze periode. Afhankelijk van de soort en meteorologische omstandigheden loopt deze periode van 15 maart tot 15 juli. Sommige soorten kunnen echter eerder of het jaar broeden. Een broedgeval is altijd beschermd.